T015 BD VI 201-Q15 Đại Trang Nghiêm Kinh Luận

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

ÑAÏI TRANG NGHIEÂM KINH LUAÄN QUYEÅN 15

CHÖÔNG 71

Duø cho ñaát nöôùc roäng lôùn, coù ñaày ñuû moïi thöù, nhöng ngöôøi phaân bieät roõ raøng bieát ñöôïc khoå naõo cuûa noù cuõng lìa boû traùnh xa. Toâi töøng nghe: Thuôû xöa, khi tu haïnh Boà-taùt, Ñöùc Theá Toân laøm vua moät nöôùc lôùn. Taát caû nhöõng ngöôøi ngheøo naøn ñeán xin aên, ñöùc vua ñeàu boá thí. Vôùi trí tueä thoâng minh, laïi ôû vaøo ngoâi vò vua chuùa, ngaøi muoán laøm lôïi ích cho taát caû chuùng sinh neân hay cöùu giuùp ngöôøi bò naïn khoå. Khi vua nöôùc laùng gieàng ñem binh ñeán giao chieán, thì ngaøi suy nghó: "Ñaém tröôùc naêm duïc laïc khoâng theå ñieàu phuïc taâm, saùu caên khoù thoûa maõn, cuûa caûi quaù nhieàu, ta caàn phaûi lieäu tính ñeå giuùp ñöõ hoï. Vì cuûa caûi maø coù ñaáu tranh, nguyeän xaû boû vieäc naøy ñeå khoâng coøn ñaáu tranh nöõa. Ta neân tu taäp phaùp tuøy thaân thuø thaéng". Vò aáy noùi keä: Khi quaùn saùt roõ raøng Baäc trí neân phaân bieät Laøm vieäc khoâng suy nghó Sau hoái haän khoâng kòp. Thaáy roõ vieäc ñoù laø sai thì bieát phaûi laøm gì, ngaøi noùi keä: Duïc nhö caàm ñuoác coû Nhö thòt bò chuùng daønh Ñaém duïc laøm thöông toån Haïi hôn caû hai ñôøi. Baäc trí mau traùnh xa Coõi nöôùc, nhieàu cuûa caûi Nhieàu cuûa baùu nhö theá Roát cuoäc phaûi xaû boû, Thaø baây giôø chòu khoå Nguyeän khoâng ôû ñôøi sau Chòu khoå laâu daøi naøy. So theá löïc cuûa ta Chieán thaéng ñöôïc quaân ñòch Hieän taïi bieát keát quaû Duø ñöôïc tieáng toát ñeïp Sau chòu khoå toån haïi. Duø bieát mình taøi gioûi Vaãn nguyeän giuùp quaân ñòch Neáu khoâng giuùp ñöôïc hoï

Sau nhaát ñònh haïi mình.

Nghó xong, vò quoác vöông Boà-taùt boû vaøo röøng. Gaëp moät oâng laõo Baø-la-moân ñi laïc vaøo ñoù. Boà-taùt hoûi:

–Naøy oâng laõo, vì sao oâng vaøo röøng naøy?

OÂng laõo Baø-la-moân ñaùp:

– Toâi muoán yeát kieán ñöùc vua.

Boà-taùt hoûi:

–Vì sao oâng muoán yeát kieán ñöùc vua?

Baø-la-moân ñaùp:

–Hieän nay toâi ngheøo khoå, laïi maéc nhieàu nôï naàn, nghe ñöùc vua hay boá thí neân ñeán xin veà traû nôï ñeå khoâng coøn ngheøo naøn nöõa! Toâi khoâng nôi nöông töïa, chæ hy voïng ñöùc vua ban aân cöùu giuùp.

Boà-taùt noùi:

–Naøy oâng laõo, oâng haõy veà ñi! ÔÛ ñaây khoâng coù ñöùc vua, sao oâng thaønh khaån tha thieát ñeán theá?

Nghe xong, vò Baø-la-moân buoàn baõ quî xuoáng ñaát. Boà-taùt thaáy oâng ta nhö vaäy raát thöông xoùt. Ngaøi suy nghó roài noùi keä:

Toâi vì cöùu giuùp ngöôøi
Boû heát, vieäc khoù boû
Baây giôø toâi heát saïch
Laáy vaät gì ñeå cho?
Nay toâi vì ngöôøi aáy
Xaû boû thaân maïng mình.

Noùi keä xong, Boà-taùt ñöõ Baø-la-moân daïy roài baûo oâng ta:

–OÂng chôù neân buoàn raàu! Toâi seõ laøm cho oâng coù ñöôïc cuûa caûi.

Vò Baø-la-moân nghe nhö theá thì trong loøng raát vui möøng. Boà-taùt töùc thôøi laáy coû se thaønh sôïi daây roài ñöa cho Baø-la-moân:

–Cho taát caû, thaân ta cuõng theá!

Ngaøi noùi keä:

Vua kia chöa baét ta
Nhaát ñònh khoâng an taâm
Laõo neân laáy daây naøy
Troùi hai tay ta laïi
Daãn ñeán choã vua kia
Laøm oâng ta vui möøng
Seõ cho laõo chaâu baùu
Vaøng baïc caùc taøi vaät
Laõo seõ ñöôïc giaøu to
Vua kia laïi vui möøng.
Coù soáng aét coù cheát
Maïng soáng hôïp roài tan
Do cöùu giuùp khoå naïn
Neân toån hoaïi thaân maïng
Baäc trí cheát nhö vaäy
Goïi laø mang anh laïc.

Nghe keä xong, vò Baø-la-moân raát vui möøng lieàn laáy daây troùi Boà-taùt laïi, daãn ñeán vò vua kia.

Ñöùc vua kia troâng thaáy lieàn nhìn Baø-la-moân noùi keä:

Ñaây laø ngöôøi naøo vaäy?
Saéc thaân nhö nuùi vaøng
Oai quang raát röïc rôõ
Gioáng maët trôøi chieáu khaép
Dieän maïo raát ñoan nghieâm
Ai thaáy cuõng vui möøng.

Ngöôøi phöôùc ñöùc nhö vaäy
Ñaùng laøm chuû ñaïi ñòa
Baáy giôø bò baét giöõ
Khoå sôû ñeán nhö theá.
Ta ngoài toøa Sö töû
Thaät laø ñaùng xaáu hoå
Ngöôøi kia ñaùng laøm vua
Coøn ta chaúng ñaùng laøm
Ta khoâng keàm cheá ñöôïc
Khoâng xöùng ôû ngoâi vua.
Nghe keä xong, vò Baø-la-moân taâu vôùi ñöùc vua:
–Taâu ñaïi vöông, ñaây laø vua oaùn ñòch cuûa ngaøi.
Ñöùc vua hoûi Baø-la-moân:
–Ai troùi ngöôøi naøy?
Baø-la-moân thöa:
–Taâu ñaïi vöông, ngöôøi ñoù ñích thaät do con troùi.
Vua noùi:
–Khoâng lyù naøo ngöôøi naøy bò ngöôi troùi? Ngöôi noùi doái!
Ñöùc vua noùi keä:
Ngöôøi kia to nhö voi
Söùc löïc raát huøng traùng
Thaân theå ngöôi yeáu ôùt
Laïi khoâng coù binh maõ
Laøm sao troùi ñöôïc ngöôøi?
Vieäc naøy khoâng theå tin
Ngöôi haõy noùi thaønh thaät
Chôù coù noùi doái traù!
Baø-la-moân taâu trình ñaày ñuû moïi vieäc roài noùi keä:
Thaáy toâi heát hy voïng
Ngöôøi kia lieàn töï troùi
Vì Töø bi giuùp toâi
OÂng ta töï troùi mình.
Tröôïng phu toát nhö theá
Danh vang khaép möôøi phöông
Gioáng nhö ñoát ñuoác lôùn
Chieáu saùng khaép taát caû.
Ngöôøi hung aùc ngu si
Gieát heát khoâng coøn gì
Khi ñuoác lôùn thaép saùng

Hay dieät tröø toái taêm.
Nghe xong, ñöùc vua kinh sôï ñöùng daäy chaép tay thöa:
–Laønh thay! Laønh thay! Baäc Tröôïng phu toaøn thieän. Vì cöùu giuùp ngöôøi khaùc maø ngaøi laøm nhö vaäy.
Vaø vò aáy noùi keä:
Ñaõ nghe veà ñaïi vöông
Danh hieäu laø La-xaø
Lôïi ích cho theá gian
Cho neân goïi La-xaø.
Ngaøi caàn phaûi laøm vua
Giöõ gìn cho ñaïi ñòa
Cuùi xin ngaøi cho toâi
Saùm hoái caùc toäi loãi.
Toâi laø treû daïi khôø
Keû heøn moïn voâ trí
Ngaøi haõy leân laøm vua
Toâi rôøi khoûi nöôùc naøy.
Ngaøi laøm cho chuùng sinh
Taát caû ñöôïc an vui
Neáu ngöôøi khaùc laøm vua
Gaây khoå naõo theá gian.
Ñöùc vua kia trao laïi ngoâi vò cho Boà-taùt roài trôû veà nöôùc mình.

CHÖÔNG 72

Vò naøo tu taïo phöôùc nghieäp thanh tònh, xöùng ñaùng ñöôïc thieát leã cuùng döôøng. Vì vaäy, neân sieâng tu phöôùc nghieäp. Toâi töøng nghe: Vua OÂ-vieät-kyø nöôùc Thaïch thaát, cuøng nhaân daân caû nöôùc thieát leã hoäi cuùng Phaät. Coù moät phuï nöõ ôû trong cöûa soå nhìn chaêm chuù Ñöùc Theá Toân. Troâng thaáy coâ gaùi ñoan trang xinh ñeïp, ñöùc vua môû chuoãi anh laïc, sai quan thò veä ñem ñeán ban taëng coâ ta. Quan taû höõu taâu vôùi vua: –Taâu ñaïi vöông, coâ gaùi kia laø phuï nöõ trong nöôùc ta, neáu ngaøi öa thích thì goïi ñeán, chöù caàn gì taëng ngoïc ñeå ngöôøi cheâ cöôøi. Nghe lôøi aáy, ñöùc vua bòt hai tai laïi roài noùi: –Trôøi ôi! Thaät quaù gheâ tôûm! Taïi sao ngöôi daùm noùi nhöõng lôøi naøy vôùi ta? Vaø vua noùi keä: Ta theä laäp nguyeän naøy Neáu coù taâm yù xaáu

Khieán ta thaønh ñaïi aùc
Ta khoâng vì nhieãm tröôùc
Ñem ngoïc taëng coâ kia.
Haõy nghe yù ta noùi:
Nghieäp laøm chuû, töï taïi
Baäc nghieäp toái thaéng noùi

Khoâng phaûi chuû teå laøm
Chæ laø nghieäp laøm ra.
Taâm taïo ra chuû teå
Nghieäp laønh Phaät ngôïi khen
Nhö theá ñeán saéc ñeïp
Hoaøn toaøn khoâng coù ngaõ
Chæ nghieäp laønh laøm ra.
Nghieäp laønh, ta cung kính
Nghieäp döõ, ta laùnh xa
Quaù khöù taïo nghieäp laønh
Quaû baùo ngay hieän taïi.
Ta ñem xaâu chuoãi ngoïc
Nhieàu cuûa baùu trang nghieâm
Ñeo vaøo coå nhieàu voøng
Chuoãi ngoïc traéng nhö tuyeát.
Ta nhôø ñöùc ñôøi tröôùc
Khoâng ñaém nhieãm saéc duïc
Neáu bieát nghieäp laønh döõ
Laøm sao coøn ñaém saéc?
Traùnh xa khoâng muoán thaáy
Huoáng gì laïi ñaém nhieãm.
Thaø chòu ñoùi khaùt cheát
Khoâng tham lam phi phaùp,
Thaø nhaûy vaøo ñoáng löûa
Khoâng laøm vieäc gian taø
Neáu ta ñaém nhieãm aùi
Thaân naøy hoaëc thaân sau
Chòu khoå nhoïc voâ löôïng.

CHÖÔNG 73

Ngöôøi naøo coù nghieäp löïc laønh, thì töï nhieân thoï nghieäp baùo toát. Duø coù söùc löïc cuûa vua chuùa cuõng khoâng baèng nghieäp löïc ñöôïc quaû baùo toát. Vì theá, neân tu nghieäp laønh. Toâi töøng nghe: Khi nguû nghæ vaøo ban ngaøy, vua Öu-duyeät-giaø coù hai noäi quan, moät ngöôøi haàu phía treân ñaàu, coøn moät ngöôøi haàu döôùi chaân, caàm quaït phe phaåy. Hoï baøn vôùi nhau: – Hieän nay chuùng ta ñöôïc vua thöông töôûng ñeán laø vì lyù do gì?

Moät ngöôøi töï cho laø nghieäp löïc cuûa mình, coøn moät ngöôøi töï cho laø nhôø oai löïc cuûa vua. Do vieäc naøy maø hoï haàu haï cung phuïng ñöùc vua. Vì thöôøng nghe phaùp, neân caû hai cuøng nhau luaän baøn giaûi thích yù nghóa phaùp. Hoï noùi keä:
Nhö traâu döõ loäi nöôùc Daãn ñuùng thì theo ñuùng Vua hieàn haønh chaùnh phaùp

Ngöôøi theo cuõng nhö theá. Do tranh giaønh lyù leõ, neân hai ngöôøi to tieáng vôùi nhau. Ngöôøi thöù nhaát noùi: – Toâi soáng nhôø vaøo ñöùc vua. Ngöôøi thöù hai noùi: – Coøn toâi nhôø vaøo nghieäp löïc. Nghe oàn aøo, ñöùc vua thöùc giaác hoûi hoï: – Taïi sao oàn aøo vaäy? Vua laïi nghe hoï tranh lyù leõ. Duø bieát chöa tröø heát ngaõ kieán, nhöng cuõng muoán giuùp keû taâng boác mình, trong loøng khoâng vui, vua ñoïc keä hoûi ngöôøi noùi "nhôø vaøo nghieäp löïc": Soáng nhôø vaøo nöôùc ta Töï cho laø nghieäp löïc Vaäy ta xem thöû ngöôi Laø söùc cuûa ai ñaây? Noùi keä xong, ñöùc vua ñi ñeán gaëp phu nhaân, noùi: – Naøy aùi khanh, baây giôø traãm sai ngöôøi qua beân khanh, khanh haõy phuïc söùc thaät xinh ñeïp nhö phu nhaân cuûa Ñeá Thích. Phu nhaân thöa: – Thaàn thieáp xin vaâng leänh. Khi aáy vua trao nöôùc boà ñaøo cho ngöôøi haàu noùi "soáng nhôø vua" ñem ñeán ban thöôûng cho hoaøng haäu. Ñuoåi ngöôøi haàu noùi "soáng nhôø vaøo nghieäp löïc" ñi roài, ñöùc vua suy nghó: "Noù seõ phaûi hoái haän!". Vua suy nghó chöa bao laâu thì ngöôøi noùi "nhôø nghieäp löïc" maëc y phuïc ñeïp ñeõ ñeán beân mình. Thaáy oâng ta, vua heát söùc kinh ngaïc noùi keä: Ta töï mình laàm laãn Cho ngöôi chuùt nöôùc thöøa Bò nghieäp löïc cuûa ngöôi Cöôõng ñoaït ñem ñeán ñaây Hay coù theå thaân haäu Cho nhaø ngöôi ñem ñi Hoaëc laø phu nhaân giaän Ñoaït kia cho ngöôi chaêng? Coù theå ta nhaàm laãn Ñöa cho haén ta sao? Hay haén meâ hoaëc ta Laøm cho ta roái loaïn? Noùi keä xong, ñöùc vua hoûi ngöôøi kia: – Haõy noùi thaät cho ta bieát! Nhôø nghieäp löïc naøo, chöù taïi sao ta coá yù khoâng cho maø ngöôi vaãn ñöôïc.

Ngöôøi kia taâu:

–Taâu ñaïi vöông, thaàn nhôø vaøo nghieäp löïc maø ñöôïc.

Ngöôøi kia ñem moïi vieäc taâu ñaày ñuû leân ñöùc vua:

–Taâu ñaïi vöông, ngöôøi ñöôïc ngaøi sai vöøa ra khoûi cöûa, boãng nhieân bò chaûy maùu cam neân lieàn ñöa nöôùc naøy nhôø beà toâi ñem ñeán phu nhaân vaø ñöôïc leänh baø ban cho y phuïc naøy.

Nghe xong, vua noùi keä:

Nghieäp baùo nhö boùng vang
Nhö toát ñeïp cuûa ngöôi
Ngöôi noùi nhôø nghieäp löïc
Ñieàu naøy ñaùng tin caäy.
Do naêng löïc nghe phaùp
Lôøi noùi hôïp ñaïo lyù
Ngöôi noùi do nghieäp löïc
Lôøi naøy quaû hieäu nghieäm.
Ta quaù ö töï phuï
Ngöôi nhôø nghieäp löïc toát
Phaät daïy: nghieäp löïc maïnh
Lôøi naøy ñuùng hoaøn toaøn.
Phaät, Baäc Ñieàu Ngöï gioûi
Laønh thay cho nghieäp löïc!

Hay phaù hoaïi söùc vua
Möôøi phöông Phaät Theá Toân
Cuõng noùi tuøy nghieäp löïc.
Nay ngöôi nhôø nghieäp löïc
Ñeå töï trang nghieâm thaân
Chaúng caàn söùc löïc ta.

CHÖÔNG 74

Tuy coù oaùn thuø vôùi ngöôøi trí nhöng vaãn ñöôïc lôïi ích. Theá neân, duø bò ngöôøi trí oaùn thuø, vaãn thöôøng xuyeân gaàn guõi. Toâi töøng nghe: Nöôùc Ma-ñoät-la coù vò Baø-la-moân trí tueä thoâng minh, nhöng khoâng tin Phaät phaùp, cuõng khoâng gaàn guõi caùc thaày Tyø-kheo. Tröôùc ñoù vò Baø-la-moân naøy xích mích vôùi vò Baø- la-moân khaùc, neân oâng töùc giaän ñeán Taêng phöôøng noùi doái: – Thöa caùc Ñaïi ñöùc, ngaøy mai ôû nhaø vò Baø-la-moân kia coù môû ñaïi hoäi thieát leã cuùng döôøng, xin thænh caùc thaày Tyø-kheo ñeán döï! Vì oâng muoán saùng mai caùc thaày Tyø-kheo ñeán nhaø vò Baø-la-moân kia maø khoâng ñöôïc aên uoáng gì caû ñeå tieáng xaáu cuûa oâng aáy ñoàn khaép trong nöôùc. Saùng sôùm hoâm sau, caùc thaày Tyø-kheo ñeán nhaø vò Baø-la-moân kia noùi vôùi ngöôøi giöõ coång: –Chuû nhaân cuûa oâng môøi chuùng toâi ñeán cuùng döôøng, oâng haõy vaøo thöa laïi. Ngöôøi giöõ coång vaøo thöa laïi vôùi chuû nhaân. –Thöa oâng, hieän giôø ôû ngoaøi coång coù caùc thaày Tyø-kheo noùi oâng môøi neân hoï ñeán.

Ngöôøi chuû nghe xong suy nghó: “Vì lyù do gì xaûy ra söï vieäc nhö theá? Hay laø Baø-lamoân coù thuø oaùn vôùi ta laøm vieäc naøy? Baây giôø ta phaûi cho ngöôøi vaøo thaønh ñi chôï mau saém ñaày ñuû caùc thöù ñeå cuùng döôøng caùc thaày Tyø-kheo”. Nghó xong, oâng ta laäp töùc cho ngöôøi môøi caùc thaày Tyø-kheo vaøo nhaø an toïa roài doïn thöùc aên cuùng döôøng. Caùc thaày Tyø-kheo thoï thöïc xong noùi vôùi thí chuû: –Baây giôø oâng haõy ngoài xuoáng! Theo phaùp Tyø-kheo cuûa chuùng toâi, sau khi thoï thöïc xong phaûi thuyeát phaùp cho thí chuû. Duø oâng khoâng tin nhöng theo phaùp Phaät laø phaûi nhö theá. Luùc aáy vò chuû nhaân laáy gheá nhoû ngoài tröôùc vò Thöôïng toïa vaø ñöôïc nghe thuyeát phaùp veà boá thí, luaän baøn veà giôùi, sinh coõi trôøi, duïc laø baát tònh, xuaát theá laø an vui… cho ñeán noùi phaùp boán Chaân ñeá. Trong ñôøi quaù khöù, vò Baø-la-moân naøy coù gieo troàng caên laønh, neân ngay treân toøa ngoài, ngoä ñöôïc boán Chaân ñeá, ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Vò aáy noùi keä: Than oâi! Söùc ngu si Hay laøm haïi Chaùnh kieán Ngöôøi ngu khoâng phaân bieät Baùu töôûng chaúng phaûi baùu. Nay con ñöôïc thaéng lôïi Bieát phaân bieät Tam baûo Thaät söï laø cuûa baùu Phaät phaùp laø Thaùnh chuùng. Con ñaõ thaáy roõ raøng Ñoùng bít ba ñöôøng aùc Thích, Phaïm vaø chö Thieân Khoâng theå naøo ñaït ñöôïc. Nay con ñöôïc ñaày ñuû Giôø ñaây Baø-la-moân Ñöôïc goïi laø Phaïm thieân Seõ ñaït ñöôïc muïc ñích Giaûi thoaùt khoâng coøn cheát Nay con môùi ñaït ñöôïc Thaéng phaùp Baø-la-moân. Baûn taùnh con thay ñoåi Hoâm nay thaät thay ñoåi Hoâm nay môùi ñaït ñöôïc Phaùp thaéng dieäu

Tyû-ñaø. Giôø ñaây ñöôïc voâ laäu Vöôït qua khoûi Tyû-ñaø Nay con chaân thaät laø Cuùng teá ruoäng phöôùc lôùn. Con seõ sieâng cuùng lôùn Khoâng phaân bieät roõ raøng Coù cuùng hay khoâng cuùng. Töø ngaøy nay trôû ñi Seõ cuùng Thieân Trung Thieân

Ña-ñaø A-giaø-ñaø
Noùi toùm laïi raèng laø
Ngaøy nay môùi ñöôïc lôïi
Ñaït keát quaû thaân ngöôøi.
Töø ngaøy nay trôû ñi
Seõ theo lôøi Phaät daïy
Nhaát ñònh khoâng caàu xin
Caùc trôøi thaàn naøo khaùc.
Nay con ñöôïc hoïc phaùp
Tuøy thuaän theo chaùnh ñaïo
Phaùp vaø tuøy thuaän phaùp
Toâi aét ñöôïc quaû aáy.
Con nay quy maïng leã
Ñôøi tröôùc nhaøm vieäc aùc
Töøng tu phaùp, höôùng phaùp
Nay ñöôïc quaû lôïi ích
Gaàn guõi Thieän tri thöùc
Phaùp lôïi töï nhieân thaønh.
Neáu con khoâng gaàn guõi
Ñeä töû Ñaáng Ñaïi Bi
Maõi rôi vaøo taø kieán
Luaân hoài ba ñöôøng aùc.
Khoâng coù Baø-la-moân
Laø keû thuø gheùt con
Con khoâng ñöôïc gaàn guõi
Thaùnh chuùng nhö theá naøy.
Beân ngoaøi gioáng baïn xaáu
Nhöng thaät laø baïn toát
AÂn quaù hôn cha meï
Cho ñeán caùc quyeán thuoäc.
Nhôø Baø-la-moân naøy
Chuùng Taêng ñeán nhaø con
Töôùi xuoáng möa cam loä
Maàm toát ñeàu ñöôïc soáng
Möa phaùp thaám öôùt theâm

Röôùi ñaát buïi taâm con
Buïi ñaát ñaõ saïch seõ
Ngoä ñöôïc phaùp chaân thaät.
Cho neân theá gian noùi
Nhôø gheùt ñöôïc cuûa caûi
Töï nghó ñöôïc lôïi lôùn
Lieàn thoï Tam quy y
Ñaõi caùc moùn aên ngon
Cho Baø-la-moân kia.

CHÖÔNG 75

Neáu ngöôøi naøo thuaàn thaønh ñem cuûa caûi boá thí, gioáng nhö gia saûn ñöôïc giaøu coù theâm. Do bieát vieäc naøy, neân heát loøng boá thí. Toâi töøng nghe: Vôï choàng ngöôøi nöôùc Keá taân naèm treân neäm coû. Vaøo luùc trôøi saép saùng, ngöôøi choàng naûy sinh yù nieäm laønh: "Trong nöôùc naøy, voâ löôïng traêm ngaøn ngöôøi ñeàu tu phöôùc cuùng döôøng chuùng Taêng, coøn chuùng ta ngheøo khoå gaëp ñöôïc beán baùu naøy khoâng baùm chuùt ít thì ñeán ñôøi sau ngheøo khoå voâ cuøng. Baây giôø ta khoâng taïo phöôùc thì töông lai seõ khoå maõi". Nghó xong, ngöôøi choàng buoàn baõ than thôû roài khoùc loùc rôi leä treân tay ngöôøi vôï. Ngöôøi vôï lieàn hoûi choàng: –Vieäc gì laøm chaøng khoâng vui vaäy? Vaø noùi keä: Vì sao quaù buoàn thaûm Chaøng luoân luoân than thôû Nöôùc maét öôùt tay em Gioáng nhö laáy nöôùc nhieãu? Ngöôøi choàng noùi keä ñaùp: Toâi khoâng coù chuùt thieän Ñeå mang ñeán ñôøi sau Suy nghó vieäc naøy roài Cho neân töï buoàn than. Ñôøi coù ruoäng phöôùc laønh Toâi khoâng haït gioáng thieän Thaân naøy hoaëc thaân sau Ñoùi khoå khoù löôøng ñöôïc. Ñôøi tröôùc khoâng gieo gioáng Ñôøi naøy raát ngheøo khoå Nay neáu khoâng gieo nhaân Töông lai khoâng coù quaû. Nghe keä xong, ngöôøi vôï noùi vôùi choàng: –Chaøng chôù neân buoàn raàu nöõa! Em laø vôï chaøng, baûn thaân leä thuoäc vaøo chaøng. Neáu baùn thaân em, chaøng seõ coù tieàn cuûa thì ñöôïc maõn nguyeän. Nghe xong, ngöôøi choàng vui möøng, neùt maët hôùn hôû baûo vôï: –Neáu khoâng coù em, ta khoâng theå naøo soáng ñöôïc! Roài noùi keä: Thaân toâi vaø thaân em Gioáng nhö ñoâi uyeân öông Coù theå cuøng baùn thaân Coù tieàn ñem laøm phuùc. Luùc aáy hai vôï choàng ñeán nhaø tröôûng giaû thöa: –Thöa tröôûng giaû, oâng laøm ôn cho chuùng toâi vay vaøng! Neáu sau moät thaùng khoâng traû heát thì hai vôï choàng toâi seõ thuoäc veà oâng. Sau moät thaùng, neáu khoâng traû heát soá vaøng

chuùng toâi seõ laøm phaän noâ tyø. Trong voøng moät thaùng, chuùng toâi coù theå cuùng döôøng caùc Tyø-kheo Taêng. Tröôûng giaû lieàn ñöa vaøng cho hoï. Nhaän ñöôïc vaøng, hoï noùi vôùi nhau: –Chuùng ta coù theå vaøo chuøa Ly vieät cuùng döôøng chuùng Taêng. Ngöôøi vôï hoûi choàng: –Ngaøy naøo cuùng döôøng? Ngöôøi choàng ñaùp: –Ngaøy möôøi laêm. Ngöôøi vôï laïi hoûi: –Taïi sao laïi ngaøy möôøi

laêm? Baây giôø ngöôøi choàng noùi keä ñaùp: Theá gian ngaøy möôøi laêm Caùc Thieân vöông Caâu-tyø Ñi xem xeùt theá gian Ñaây laø lôøi Phaät daïy Muoán cho ngöôøi trôøi bieát Theá neân ngaøy möôøi laêm. Ñeán ngaøy möôøi ba, hai vôï choàng taän löïc chuaån bò ñaày ñuû thöùc aên ñem ñeán chuøa thöa vôùi vò tri söï: –Thöa Ñaïi ñöùc, saùng ngaøy möôøi laêm xin Ñaïi ñöùc giöõ chuùng Taêng laïi chuøa vaø nhaän lôøi môøi cuûa con. Vò tri söï ñaùp: –Ñöôïc. Ngaøy möôøi boán, hai vôï choàng ôû laïi ñeâm trong chuøa, noùi keä ñeå töï khuyeân baûo nhau: Töï khuyeân nhuû thaân mình Chôù neân sôï meät nhoïc Nay mình ñöôïc töï taïi Phaûi neân laøm heát söùc Sau bò ngöôøi quaûn thuùc Haønh ñoäng khoâng töï do Chæ uoång coâng khoå nhoïc Chaúng coù lôïi ich gì. Noùi keä xong, suoát ñeâm hai vôï choàng khoâng nguû ñöôïc, cöù lo naáu nöôùng thöùc aên ngon ñeå ñeán saùng mai laø hoaøn taát. Ngöôøi choàng noùi vôùi ngöôøi vôï: –May quaù! Ñaõ xong heát roài, chuùng ta ñöôïc maõn nguyeän trong ngaøy toát naøy, baùn coù moät thaân naøy maø trong traêm ngaøn thaân thöôøng ñöôïc giaøu coù. Luùc aáy, coù vò vua moät nöôùc nhoû doïn caùc thöùc aên uoáng roài ñeán chuøa thöa: –Baïch chö Ñaïi ñöùc, cuùi xin chö Taêng nhaän söï cuùng döôøng cuûa con! Vò tri söï noùi: –Thöa ñaïi vöông, vöøa roài chö Taêng chuùng toâi coù nhaän lôøi môøi cuûa ngöôøi khaùc roài. Xin ngaøi ñôïi ngaøy khaùc! Ñöùc vua aân caàn môøi thænh: –Thöa Ñaïi ñöùc, con coù nhieàu vieäc caàn gaáp, xin Ñaïi ñöùc nhaän lôøi môøi cuûa con! Chö Taêng im laëng khoâng traû lôøi. Ñöùc vua noùi vôùi vôï choàng ngöôøi kia:

–Hoâm nay, ñích thaân traãm ñaùnh kieàn chuøy. Traãm seõ boài thöôøng laïi thöùc aên ngöôi ñaõ laøm. Nghe xong, hai vôï choàng höôùng ñeán ñöùc vua laïy saùt ñaát roài thöa: –Taâu ñaïi vöông, vôï choàng con ngheøo khoå khoâng coù gì caû, phaûi töï baùn thaân mình ñeå thieát leã cuùng döôøng. Suoát ñeâm lo saép xeáp naáu nöôùng ñaõ xong, chæ coù hoâm nay ñöôïc töï do cuùng döôøng, ñeán ngaøy mai, thì chuùng con bò ngöôøi khaùc quaûn thuùc, khoâng coøn töï do. Cuùi xin ngaøi ruû loøng thöông xoùt chôù neân giaønh ngaøy cuûa chuùng con! Hoï noùi keä: Vôï choàng nhö uyeân öông Thieát cuùng ñaõ laøm xong Cuùi xin nghó nhôù cho Mai leä thuoäc ngöôøi khaùc. Vôï choàng thuoäc ngöôøi khaùc Khoâng thôøi gian laøm phuùc Töï baùn thaân nhö theá Chính vì muoán tu thieän Nghe ñaày ñuû moïi vieäc, ñöùc vua khen ngôïi: –Laønh thay! Vaø noùi keä: Ngöôi kheùo hieåu lôøi Phaät Hieåu roõ raøng nhaân quaû Hay ñem thaân giaû doái Ñoåi taøi maïng vöõng chaéc. Ngöôi chôù coù sôï haõi Cöù laøm theo yù nguyeän Ta ñem loøng thöông xoùt Laáy tieàn cuûa thöôûng ngöôi Nay thaân ngöôi chòu khoå Sau ñöôïc nhieàu lôïi laïc. Sau khi noùi keä xong, ñöùc vua cho pheùp vôï choàng ngöôøi kia cuùng döôøng chuùng Taêng vaø ñem taøi vaät ban cho ñeå ñeàn buø laïi chi phí, laïi coøn caáp phaùt taøi saûn ñeå hoï coøn möu sinh. Hai vôï choàng ngöôøi kia ñöôïc höôûng phöôùc baùu ngay trong hieän taïi, khoâng coøn thieáu thoán nöõa.

CHÖÔNG 76

Ngöôøi naøo heát loøng giöõ giôùi duø cho maát maïng vaãn ñöôïc quaû baùo ngay trong hieän taïi.

Toâi töøng nghe:

ÔÛ thaønh Nan-ñeà-baït-ñeà coù hai anh em Öu-baø-taéc ñeàu giöõ naêm giôùi. Baáy giôø, ngöôøi em boãng nhieân bò beänh, hoâng söôøn ñau nhöùc, hôi thôû thoi thoùp. Thaày thuoác chaån ñoaùn baûo phaûi aên thòt choù môùi gieát vaø uoáng röôïu môùi khoûi beänh.

Beänh nhaân thöa:

–Thòt choù coù theå mua ôû ngoaøi chôï veà aên ñöôïc, coøn uoáng röôïu thì toâi xin nguyeän thaø boû thaân maïng, chöù nhaát ñònh khoâng phaïm giôùi.

Thaáy beänh tình cuûa em nguy caáp, ngöôøi anh mua röôïu roài baûo em:

–Em aø, haõy boû giôùi uoáng röôïu ñeå trò beänh!

Ngöôøi em thöa:

–Anh aø, duø bò beänh naëng nhöng em nguyeän thaø boû thaân maïng, nhaát ñònh khoâng phaïm giôùi ñeå uoáng röôïu.

Vaø noùi keä:

Laï thay! Luùc saép cheát
Phaù giôùi anh laïc ta
Duøng giôùi trang nghieâm thaân
Khoâng caàn ñoà taån taùng.
Thaân ngöôøi ñaõ khoù ñöôïc
Gaëp giôùi phaùp laïi khoù
Nguyeän boû traêm ngaøn thaân
Khoâng huûy phaù caám giôùi.
Voâ löôïng traêm ngaøn kieáp
Môùi gaëp ñöôïc giôùi phaùp
Trong theá giôùi Dieâm-phuø
Thaân ngöôøi raát khoù ñöôïc.
Duø coù ñöôïc thaân ngöôøi
Nhöng chaùnh phaùp khoù gaëp
Khi gaëp ñöôïc phaùp baûo
Ngöôøi ngu khoâng bieát giöõ.
Ngöôøi kheùo phaân bieät phaùp
Vieäc naøy caøng khoù hôn
Giôùi baùu vaøo tay toâi
Taïi sao laïi muoán ñoaït
Chính laø keû oaùn gheùt
Chaúng phaûi quyeán thuoäc toâi.

Nghe keä xong, ngöôøi anh noùi vôùi em:

–Naøy em, anh vì tình coát nhuïc neân khoâng muoán ñeå em cheát.

Ngöôøi em thöa:
–Anh chaúng phaûi thöông yeâu gì caû maø chính laø haïi toâi.
Vaø noùi keä:
Toâi muoán ñeán nôi toát
Phaù giôùi laøm ñoïa laïc
Haïi toâi môùi nhö theá
Sao noùi yeâu thöông toâi?
Toâi sieâng tu taäp giôùi
Môùi saép bò cöôùp ñoaït
Trong naêm giôùi ñaõ giöõ
Giôùi röôïu laø naëng nhaát
Nay muoán eùp toâi phaù
Chôù neân noùi thöông toâi.
Ngöôøi anh hoûi:
–Taïi sao röôïu laø giôùi caên baûn?
Ngöôøi em noùi keä ñaùp lôøi anh:
Neáu ôû trong giôùi caám
Khoâng heát loøng giöõ gìn
Laøm traùi ñaïo Ñaïi bi
Ñaàu coû coù taåm röôïu
Coøn khoâng daùm neám thöû
Vì theá neân toâi bieát
Röôïu laø nhaân ñöôøng aùc.
Kinh daïy ngöôøi taïi gia
Noùi aùc baùo cuûa röôïu
Chæ coù Phaät bieát roõ
Ai coù theå löôøng ñöôïc.
Phaät daïy thaân, mieäng, yù
AÙc haïnh cuûa ba nghieäp
Rieâng röôïu laø coäi reã
Ñoïa laïc trong aùc haïnh.
Xöa kia Öu-baø-di
Vì nhaân duyeân uoáng röôïu
Phaù boán giôùi coøn laïi
Ñaây laø keå haïnh aùc.
Laïi noùi naêm ñaïi thí
Cuõng laø naêm voâ uùy
Röôïu laø goác phoùng daät
Khoâng uoáng, thoaùt ñöôøng aùc.

Hay ñöôïc taâm tin vui
Boá thí, boû keo kieät
Thuû-la nghe Phaät daïy
Ñöôïc voâ löôïng lôïi ích.
Toâi khoâng coù yù khaùc
Ngöôøi muoán phaù giôùi caám
Noùi toùm laïi raèng laø
Thaø boû traêm ngaøn thaân
Khoâng huûy phaïm lôøi Phaät
Thaø ñeå thaân khoâ heùo
Nhaát ñònh khoâng uoáng röôïu.
Giaû söû huûy phaïm giôùi
Soáng ñöôïc traêm ngaøn naêm
Khoâng baèng giöõ giôùi caám
Thaân bò cheát töùc thôøi.
Daãu chaéc chaén heát beänh
Toâi vaãn khoâng uoáng röôïu
Huoáng nay chöa bieát chaéc
Laø heát hay khoâng heát
Taâm toâi vaãn quyeát ñònh
Trong loøng raát vui möøng.
Lieàn thaáy ñöôïc Chaân ñeá
Beänh taät lieàn tieâu tröø.

CHÖÔNG 77

Ai tin lôøi Ñöùc Phaät thì cho caùc luaän ngoaïi ñaïo gioáng nhö lôøi noùi cuûa ñöùa beù khôø khaïo ñieân cuoàng. Theá neân, caàn sieâng naêng hoïc luaän Phaät phaùp. Toâi töøng nghe: Coù moät nöôùc teân laø Thích-giaø-la, vua cuûa nöôùc aáy laø Loâ-ñaàu-ñaø-ma thöôøng xuyeân ñeán chuøa nghe phaùp. Luùc Phaùp sö noùi veà loãi laàm uoáng röôïu, ñöùc vua lieàn vaën hoûi Phaùp sö treân toøa cao: –Baïch Ñaïi ñöùc, ngöôøi naøo cho ngöôøi khaùc uoáng röôïu seõ maéc quaû baùo si cuoàng, nhöng baây giôø coù nhieàu ngöôøi uoáng röôïu vaãn khoâng maéc quaû baùo si cuoàng? Phaùp sö chæ caùc ngoaïi ñaïo, ñöùc vua hieåu yù khen ngôïi: –Hay thay! Hay thay! Luùc aáy, coù ngoaïi ñaïo baøn taùn vôùi nhau: –Phaùp sö kia khoâng hieåu bieát gì caû, cöù chæ khoâng khoâng maø thoâi. Ñöùc vua bò Phaùp sö löøa bòp, ñaõ khoâng hieåu coøn khen suoâng “Hay thay!”. Khoâng ai coù theå giaûi ñaùp caâu hoûi naøy nhöng trong hoäi chuùng cuõng coù ngöôøi raát thoâng minh, noùi keä hoûi vì sao khoâng giaûi ñaùp cho ñöùc vua: Phaùp sö taøi huøng bieän Kheùo hay ñaùp nghóa naøy Vì thöông xoùt caùc ngöôi Giöõ gìn neân khoâng noùi. Boïn ngoaïi ñaïo thöa: –Taâu ñaïi vöông, ngaøi cho Phaùp sö naøy löøa bòp hay thoâng suoát ñaïo lyù? Vua baûo: –Ñieàu maø ta hieåu coù yù khaùc. Vua thöa vôùi Phaùp sö: –Baïch Ñaïi

ñöùc, xin ngaøi giaûi thích roõ raøng yù nghóa vöøa roài. Vò Phaùp sö ñaùp: –Taâu ñaïi vöông, sôû dó toâi chæ ngoaïi ñaïo vì hoï coù tö töôûng khaùc nhau neân taâm ñieân

ñaûo. Theá neân goïi laø ngöôøi cuoàng si.
Vò Phaùp sö lieàn noùi keä:
Khoâng haún quyû nhaäp thaân
Goïi laø ngöôøi ñieân cuoàng
Taâm taø kieán Daï-xoa
Môùi chính laø ñieân cuoàng,
Ngöôøi cuoàng si laàm loãi
Khoâng hieåu bieát vieäc aáy.
Caùc ngöôi coù loãi cuoàng
Baäc Nhaát Thieát Trí daïy:
Ngöôi traùi lôøi Chuûng trí
Chaïy theo caùc taø kieán.
Vôùi thaàn bieán hieän thaáy
Laøm nhuïc ñaïi Tieân kia
Noùi loãi hoï caám ngaên
Ñieân cuoàng tröôùc ñaõ ñuùng
Taïi vì sao ta noùi?
Gieo traêm ngaøn nhaân cuoàng
Vì sao noùi roõ raøng?
Nhaûy vöïc, ñeâm vaøo löûa
Töï rôi töø ñænh cao
Boû boá thí, trì giôùi
Theo meâ taø cuoàng ñieân
Khoâng tu theo chaùnh haïnh,
Cuoàng meâ nhaûy vaøo löûa
Laøm hö hoaïi tònh haïnh,
Uoáng, taém nöôùc soâng Haèng
Goïi laø theo chaùnh haïnh.
Baát tònh vaø ñöôïc maát
Coù yù nghóa theá naøo?
Baùn thòt, gom ñieàu aùc
Ba loaïi Thaàn tuùc bieán
Ngoaïi tröø ba loaïi naøy
Laïi cuõng coù thaàn bieán.
Chæ coù möôøi hai phaùp
Ngoaøi ra khoâng coù ngaõ

Hieän thaáy Tieân thaàn bieán
Laïi thaáy phaùp möôøi ba.
Vieäc ñieân cuoàng nhö theá
Keå ra coù caû traêm
Hieän thaáy nhaûy vaøo löûa
Töï rôi töø ñænh cao
Bôûi vì muoán sinh Thieân.
Ñoù chæ laø taø kieán
Chaúng phaûi nhaân sinh Thieân
Thí, giôùi kheùo ñieàu taâm
Töùc laø nhaân sinh Thieân
Baùn muoái gaây aùc lôùn
Taém soâng coù thieän lôùn
Nhö theá coù nghóa gì?
Ñöôïc goïi laø thieän aùc
Baø-la-moân baùn thòt
Laø bò maát phaùp roài
Caàm ñao cuõng maát phaùp
Neáu laïi coøn baùn thòt
Ñuû ba möôi saùu caân
Baïi hoaïi Baø-la-moân
La saùt ñeán aên maät
Ñeàu goïi laø maát phaùp
Thaáy La-saùt neám maät
Caû hai ñeàu coù toäi.
Duøng caân löøa doái ngöôøi
Thieáu huït goïi laø troäm
Baùn thòt thaønh saùt sinh
Luùa, deâ ñeàu coù maïng
AÊn luùa khoâng phaûi gieát
Deâ, luùa ñeàu neân aên
Vì sao ñöôïc aên luùa
Maø khoâng ñöôïc aên deâ?
Caùc ngöôi noùi töï gieát
Nhaát ñònh khoâng sinh Thieân
Nhaûy nuùi gieo xuoáng vöïc
Laïi noùi ñöôïc sinh Thieân
Gieát mình noùi coù toäi
Ngöôi nuoâi döôõng thaân mình

Taïi sao khoâng ñöôïc phöôùc?
Xem xeùt khoâng ñuùng lyù
Laø ngu si ñieân ñaûo
Do nhaân duyeân nhö vaäy
Goïi caùc ngöôi laø cuoàng.
Ñaây töùc laø ngu si
Bieåu töôùng cuûa La-saùt
Theá neân noùi caùc ngöôi
Thaønh töïu phaùp ñieân cuoàng.
Ñoù töùc laø nhaân quaû
Cho röôïu vaø uoáng röôïu
Saân haän laø nhaân si
Saân nhueá neân caáu ueá
Hay thay ñoåi nhan saéc
Do nhaân duyeân nhö vaäy;
Saân laø vöïa nhaân ñen
Uoáng röôïu nhan saéc xaáu
Hai vieäc naøy ñeàu xaáu.
Muïc-lieân thaáy ngaï quyû
Ngöôi tröôùc töï uoáng röôïu
Noùi khoâng coù toäi baùo
Cho neân trong hieän taïi
Ñaõ bò thaân ngaï quyû
Hoa baùo ñaõ nhö theá
Quaû baùo môùi ñeán sau.
Khi caùc Baø-la-moân nghe vieäc naøy, ngay luùc aáy coù nhieàu ngoaïi ñaïo xuaát gia.

CHÖÔNG 78

Ngöôøi naøo kheùo phaân bieät toân kính coâng ñöùc seõ khoâng mong moûi vaøo doøng doõi. Toâi töøng nghe: ÔÛ thaønh Hoa thò, coù hai vöông töû chaïy troán veà nöôùc Ñaàu-maït-ñaàu-la. Trong nöôùc aáy coù moät noäi quan teân Baït-la-baø-nhaõ laøm phuï taù cho vua, töï tay ñem thöùc aên cuùng döôøng chuùng Taêng. Chuùng Taêng thoï thöïc xong, oâng sai ngöôøi thu doïn thöùc aên thöøa treân coû ñem vaøo cung, roài höôùng veà ñoù laøm leã, sau ñoù môùi aên vaø ñem phaân chia cho ngöôøi yeâu meán. AÊn thöùc aên dö kia coù theå phaù tröø beänh ngaõ chaáp, cho neân oâng ta tröôùc tieân laáy aên roài môùi ñöa cho hai vöông töû. Hai vöông töû aên xong, trong loøng caûm thaáy gheâ tôûm neân ñi ra ngoaøi oùi möûa vaø noùi: –Ngöôøi xuaát gia xuaát thaân töø nhieàu doøng hoï. Baây giôø, chuùng ta aên thöùc aên dö cuûa hoï roài oùi ra thì sau ñoù khoâng coù loãi. Nghe vieäc aáy, vò phuï taù cho vua noùi: –Hai ñöùa beù daïi khôø naøy thaät khoâng bieát gì caû! Vaø noùi keä: Ñöôïc

thöùc aên thöøa naøy Ngöôøi trí tröø toäi loãi Ngöôi gheâ tôûm cheâ bai Ñaây goïi laø treû daïi. Phaùp Phaät quaùn khi aên Ngoaïi ñaïo ñeàu khoâng coù Sa-moân quaùn khi aên Hay tröø phieàn naõo chöôùng Duøng ñoà dö cuûa Phaät Neân cung kính treân ñaàu Tay caàm thöùc aên dö Nöôùc röûa tröø toäi loãi. Hoâm sau vò phuï taù quoác vöông khoâng ñöa thöùc aên dö, neân ngöôøi haàu hoûi: –Thöa ngaøi, taïi sao ngaøi khoâng chia thöùc aên cho hai vöông töû? Vò phuï taù quoác vöông noùi keä: Hai vò aáy khoâng hieåu Côm dö cuûa Sa-moân Vì töï yû doøng hoï AÊn dö laø baát tònh. Taâm hoï khoâng hoan hyû Theá neân ta khoâng cho. Khoâng bieát hoï Sa-moân Khoâng aên thöøa cuûa hoï Khoâng bieát doøng hoï ta Khoâng neân aên cuûa ta. Sa-moân soáng moïi nôi

Khoâng nhö doøng hoï ta
Ta khoâng baèng Sa-moân
Laïi khoâng aên cuûa ta.
Hoaëc noùi khoâng doøng hoï
Cuõng khoâng coù tuoåi taùc
Nhö ngöïa khoâng gioáng noøi
Noäi quan cuõng nhö theá.
Noäi quan ñeán moïi nôi
Khoâng coù ñònh phöông naøo
Chæ thaáy ta giaøu sang
Khoâng xem doøng hoï ta.
Vì chæ thaáy giaøu sang
Neân aên dö cuûa ta
Khoâng aên cuûa Sa-moân
Goïi ñaây laø treû daïi.
Taâm Sa-moân töï taïi
Ñaày ñuû baûy thöù taøi
Khoâng aên cuûa Sa-moân
Maø aên dö cuûa ta,
Gioáng nhö leân nöûa gieáng
Khoâng thaáy ñöôïc gì caû.
Thaáy ta coù theá löïc
Ñöôïc ñöùc vua nhôù töôûng
Lieàn aên dö cuûa ta.
Sinh trong doøng Cam Giaù
Thaùi töû vua Du-ñaàu
Doøng hoï ñeán nhö theá
Khoâng hôn ñöôïc ta sao?
Thaéng trí cuûa Sa-moân
Khoâng ai baèng hay hôn

Khoâng xeùt doøng toäc hoï
Maø chæ xeùt ñöùc haïnh.
Doøng hoï laøm ñieàu aùc
Cuõng goïi laø thaáp heøn
Ñuû giôùi, coù trí tueä
Goïi ñaây laø toân quyù.
Nghe xong, hai vöông töû thöa:
–Thöa ngaøi, ngaøi daïy chaùnh ñaïo töùc laø cha chuùng toâi. Töø nay trôû ñi, chuùng toâi kính caån vaâng theo lôøi ngaøi ñaõ daïy.
Vaø noùi keä:
Nay ngaøi noùi doøng hoï
Khaùc vôùi lôøi phi phaùp
Nhaân haïnh khoâng nhaát ñònh
Hieåu bieát khoâng ñònh phöông
Baøn luaän ñuùng lyù roài
Khoâng goïi laø thieân kieán Nhö ñieàu ngaøi hieåu bieát Töùc doøng hoï toân quyù.

CHÖÔNG 79

Ai muoán bieát roõ thaàn bieán cuûa Ñöùc Phaät thì neân ñích thaân ñeán cuùng döôøng thaùp Phaät. Toâi töøng nghe: ÔÛ thaønh nöôùc A-leâ-xa-tyø-giaø coù thaùp thôø moùng tay cuûa Ñöùc Phaät, gaàn thaùp coù caây Ni-caâu-ñaø, beân caïnh coù gieáng nöôùc. Khi aáy, coù vò Baø-la-moân taâu vôùi ñöùc vua: –Taâu ñaïi vöông, neáu ngaøi du haønh seõ thaáy thaùp kia. Thaùp ñoù phaù hoaïi phöôùc ñöùc cuûa ngaøi. Quyeàn löïc cuûa ngaøi bao truøm caû coõi ñaát naøy, vaäy neân phaù boû thaùp ñoù. Ñöùc vua tin lôøi vò Baø-la-moân lieàn ra leänh cho quaàn thaàn: –Caùc khanh haõy mau phaù boû thaùp ñoù cho ta! Ngaøy mai khi ra ngoaøi, chôù ñeå ta thaáy nöõa! Khi aáy Thaàn linh trong thaønh vaø daân chuùng ñeàu buoàn khoùc. Caùc Öu-baø-di thieát leã cuùng döôøng, ngöôøi ñoát ñeøn noùi: –Baây giôø laø laàn cuoái cuøng chuùng ta cuùng döôøng! Coù moät Öu-baø-taéc oâm thaùp khoùc thaûm thieát roài noùi keä: Nay con oâm laàn cuoái Chaân neàn thaùp Theá Toân Nhö Tu-di ngaõ nhaø Ngaøy nay bò phaù hoaïi. Thaùp Thaäp Löïc Theá Toân Giôø ñaây seõ khoâng coøn Neáu con coù loãi laàm Xin cho con saùm hoái Chuùng sinh khoâng coøn thaáy Bieåu töôùng cuûa Ñöùc Phaät. Luùc aáy, caùc Öu-baø-taéc cuøng noùi: –Baây giôø coù theå trôû veà nhaø, chuùng ta khoâng theå ñöùng nhìn ngöôøi ta phaù hoaïi thaùp ñöôïc! Sau ñoù, vua ñích thaân sai ngöôøi ñem duïng cuï ñeán ñaäp phaù. Khi hoï ñeán ñoù thì thaùp vaø caây khoâng coøn nöõa. Hoï noùi keä: Laï thay! Thaät kyø quaùi. Caû thaønh ñeàu heùt leân Gioáng nhö laøn soùng bieån: Khoâng thaáy thaùp Thaäp löïc. Ni-caâu-ñaø vaø gieáng Khoâng bieát ôû nôi naøo. Taát caû Baø-la-moân Ñeàu xaáu hoå sôï haõi. Ñöùc vua nghe vieäc aáy

Sinh loøng raát thaùn phuïc. Khi aáy vua nghó raèng: Ai ñem thaùp naøy ñi Ñích thaân ñi ñeán thaùp Chaúng thaáy thaùp ôû ñaâu. Baáy giôø ñöùc vua sai caû ngaøn ngöôøi

côõi voi, phoùng ngöïa tìm kieám khaép nôi. Moät baø laõo beân ñöôøng thaáy nhieàu ngöôøi ñi laïi voäi vaõ hoûi hoï: –Caùc oâng laøm gì vaäy? Hoï ñaùp: –Chuùng toâi ñi tìm thaùp vaø caây. Baø laõo noùi: –Hoài naõy ôû beân ñöôøng, toâi thaáy moät vieäc raát laï. Coù moät caùi thaùp cuøng vôùi caây Nicaâu-ñaø bay treân khoâng, coøn caùi gieáng thì toâi khoâng nhôù. Toâi chæ thaáy nhieàu ngöôøi, ñaàu ñoäi thieân quan, ñeo voøng hoa, thaân mang nhieàu hoa ñem thaùp ñi. Khi thaáy hoï ñi qua, toâi cho laø kyø laï. Noùi xong, baø laõo chæ höôùng thaùp ñi. Nghe xong, moïi ngöôøi ñem ñaày ñuû moïi vieäc veà taâu vua. Ñöùc vua raát vui möøng noùi keä: Thaùp kia töï bay ñi Hay laø bay leân trôøi Loøng toâi raát kính tin Vaø heát söùc vui möøng Neáu toâi phaù thaùp ñoù Seõ ñoïa vaøo ñòa nguïc. Ñöùc vua lieàn höôùng veà choã thaùp thieát leã cuùng döôøng lôùn. Thaùp aáy hieän naøy ñöôïc goïi laø Töï di. Thaùp, caây vaø gieáng ôû caùch thaønh Tyø-giaø ba möôi daëm. CHÖÔNG 80

Thaùp Phaät coù oai thaàn lôùn. Vì vaäy, neân cuùng döôøng thaùp Phaät. Toâi töøng nghe: Nöôùc Truùc-xoa-thi-la coù chuøa thaùp do vua Ba-tö-naëc xaây caát bò hoûa hoaïn. Ñöùc Phaät coøn ñeå laïi ñoù moät caùi baäc cöûa hö. Baáy giôø vua nöôùc aáy teân laø Caâu-sa-ñaø-na. Coù moät thaày Tyø-kheo caàu xin ñöùc vua: –Taâu ñaïi vöông, toâi ñang laøm baäc cöûa cho thaùp, xin ngaøi cho toâi caây. Coù caây lôùn nhöng vua khoâng tieác giöõ, lieàn noùi: –Tröø caây coái trong noäi cung cuûa traãm ra, coøn bao nhieâu caây khaùc ñeàu ñöôïc laáy. Ñöôïc vua cho pheùp roài, caùc thaày Tyø-kheo tìm kieám caây khaép moïi nôi. Luùc ñoù coù moät ao nöôùc lôùn ôû ven moät thoân noï, treân bôø coû caây Thuû-giaø to lôùn ñöôïc roàng giöõ gìn. Vì roàng döõ keà caän, neân khoâng ngöôøi naøo daùm chaïm ñeán caây. Caây aáy raát to lôùn. Neáu coù ngöôøi naøo ñeán laáy caønh laø, coù theå bò roàng gieát cheát. Do ñoù, khoâng ai daùm ñeán gaàn caây. Coù ngöôøi maùch vôùi thaày Tyø-kheo: –Baïch Ñaïi ñöùc, ôû ñoù coù caây to. Thaày Tyø-kheo lieàn daãn nhieàu ngöôøi ñem theo buùa rìu muoán ñeán ñoù ñoán chaët, thì laïi coù ngöôøi thöa:

–Baïch Ñaïi ñöùc, con roàng ñoù raát döõ.

Thaày Tyø-kheo noùi:

–Ta laøm Phaät söï neân chaúng sôï roàng döõ.

Luùc aáy, coù vò Baø-la-moân phuïng söï thöa vôùi thaày Tyø-kheo:

–Baïch Ñaïi ñöùc, con roàng ñoù raát döõ, neáu chaët caây aáy sôï coù nhieàu ñieàu toån haïi. Xin thaày chôù chaët phaù!

Baø-la-moân noùi keä:

Thaày khoâng nghe maø chaët

Vì tham lam laøm aùc

Thaày neân boû taát caû

Thaày phaûi nhôù vieäc naøy

Thöôøng neân töï giöõ gìn

Chôù neân vì caây kia

Töï ñi ñeán toån haïi

Thaày Tyø-kheo noùi keä:

OÂng laø con roàng döõ
Neân töï mình coáng cao
Toâi nöông vaøo Ñöùc Phaät
Nhôø ñoù cuõng leân cao
Xem söùc ngöôøi, ta hôn
Theá löïc ta nhö vaäy.
Laøm cho moïi ngöôøi thaáy
Vì ta cung kính Phaät
Neân hy sinh thaân maïng
Vôùi baày roàng döõ tôïn.
Vì oâng laøm roàng chuùa
Coù yù raát cung kính
Phaät laø Nhu Ñieàu Tòch
Vaø laø vua trong chuùng
Nay toâi cuõng cung kính
Nhö Lai Baø-giaø-baø
Ai haøng phuïc roàng döõ
Neân ñöôïc laøm ñeä töû.
Thaày Tyø-kheo cuøng vôùi thaày Baø-la-moân tranh lyù leõ nhaân ñoù kình caõi nhau. Khi chaët caây, thaày Tyø-kheo cuõng khoâng thaáy hieän coù hieän töôïng maây saám ñoåi khaùc xaûy ra.
Thaáy nhö theá, vò Baø-la-moân noùi keä:
Tröôùc, ai laáy caønh laù
Noåi maây saám seùt ñaùnh
Thaày duøng thaàn chuù naøo
Bò cheát ñeán ñôøi sau.
Noùi keä xong, vò Baø-la-moân ñi nguû vaø moäng thaáy roàng döõ höôùng veà mình noùi keä:
Ngöôi chôù coù saân haän
Ñaây laø ñöôïc cuùng döôøng
Chaúng phaûi khinh khi ta
Ñích thaân ta coõng thaùp
Neân ta khoâng tieác giöõ
Thaùp Thaäp Löïc Theá Toân
Ta laøm sao giöõ ñöôïc?
Röøng naøy caây töï moïc
Ñeå laøm thaùp cuûa Phaät
Nhö theá caây töï moïc
Laøm sao luyeán tieác ñöôïc?

Laïi coù lyù do khaùc
Seõ noùi roõ ngöôi nghe:
Ta khoâng coù theá löïc
Long vöông Ñöùc-xoa-ca
Töi ñeán laáy caây naøy
Ta laøm sao giöõ ñöôïc?
Long vöông Y-la-baùt
Cho ñeán Tyø-sa-moân
Töi ñích thaân ñeán ñaây
Ta ñaâu coù theá löïc
Ñeå choáng cöï laïi hoï!
Oai ñöùc caùc Thieân, Long
Nhö Lai ñôøi hieän taïi
Cho ñeán sau dieät ñoä
Ngöôøi xaây döïng thaùp mieáu
Hai vieäc ñoù nhö nhau.
Coù nhieàu ngöôøi ñaéc ñaïo
Trôøi, Ngöôøi vaø Daï-xoa
Danh vang khaép möôøi phöông
Theá giôùi khoâng ai baèng.
Do tieáng taêm nhö theá
Thaùp cöûa treo linh baùu
Tieáng linh raát hoøa nhaõ
Xa gaàn ñeàu nghe bieát.
Nghe keä xong, Baø-la-moân tænh daäy, laäp töùc xuaát gia.

CHÖÔNG 81 Toâi töøng nghe: Coù moät baø laõo, mang bình vaùng söõa ñang ñi giöõa ñöôøng, thaáy caây Yeâm-ma-laëc lieàn haùi quaû aên. AÊn xong laïi khaùt nöôùc, baø lieàn tìm gieáng xin nöôùc uoáng vaø ñöôïc ngöôøi xaùch nöôùc ñöa cho. Vì tröôùc ñoù aên quaû Yeâm-ma-laëc neân baø cho raèng coù vò ngon ngoït gioáng nhö ñöôøng pheøn. Baø noùi vôùi ngöôøi kia: –Toâi ñem bình vaùng söõa ñoåi bình nöôùc cuûa oâng. Ngöôøi xaùch nöôùc thuaän lôøi, ñöa cho baø moät bình nöôùc. Ñöôïc nöôùc roài, baø laõo mang veà nhaø. Vöøa ñeán nhaø thì vò ngoït cuûa quaû Yeâm-ma-laëc ñaõ aên luùc tröôùc cuõng vöøa heát, neân

khi uoáng thì chæ coù vò laït nhö nöôùc, ngoaøi ra khoâng coù muøi vò naøo khaùc. Baø lieàn môøi baø con ñeán neám thöû. Hoï ñeàu noùi: –Nöôùc coù muøi hoâi thoái cuûa daây muïc naùt hoøa laãn vôùi buøn raát gôùm ghieác, taïi sao baø ñem veà ñaây? Nghe moïi ngöôøi noùi xong, baø töï laáy uoáng thöû, roài hoái haän: “Taïi sao toâi laïi ñem vaùng söõa toát ñoåi laáy nöôùc hoâi thoái naøy?” Taát caû chuùng sinh, ngöôøi phaøm phu cuõng laïi nhö theá. Vì ngu si khoâng trí tueä neân ñem bình vaùng söõa coâng ñöùc ñôøi vò lai ñoåi laáy boán bình ñieân ñaûo hoâi thoái maø cho laø

thôm ngon, veà sau môùi bieát chaúng phaûi chaân thaät, neân raát hoái haän. “Trôøi ôi! Taïi sao ta ñem bình vaùng söõa coâng ñöùc ñoåi laáy thöù nöôùc ñieân ñaûo hö thoái”. Vaø noùi keä: Than oâi! Taïi sao toâi Ñem ba nghieäp thanh tònh Maø ñoåi laáy caùc höõu Nhö ñem vaùng söõa ngon Ñoåi laáy nöôùc hoâi thoái. Vì aên Yeâm-ma-laëc Löôõi khoâng bieát muøi vò Nöôùc thoái goïi cam loä.

CHÖÔNG 82

Toâi töøng nghe: Coù vôï moät vò tröôûng giaû bò meï choàng giaän röôït chaïy vaøo röøng muoán gieát haïi nhöng khoâng ñöôïc, coâ ta leo leân caây. Döôùi caây coù ao nöôùc, boùng coâ ta hieän döôùi nöôùc. Khi aáy, coù moät noâ tyø mang voø laáy nöôùc, thaáy boùng döôùi nöôùc ngôõ laø boùng cuûa mình, neân noùi nhö vaày: –Luùc naøy, dung maïo cuûa ta xinh ñeïp nhö theá, taïi sao phaûi laáy nöôùc cho ngöôøi khaùc? Roài coâ ñaäp beå voø, ñi veà nhaø thöa vôùi chuû nhaø: –Thöa oâng, dung maïo con nay xinh ñeïp nhö vaày, taïi sao oâng laïi sai con mang voø laáy nöôùc chöù? Luùc ñoù, oâng chuû noùi: –Con noâ tyø naøy ñaõ bò ma nhaäp, neân môùi laøm vieäc aáy. OÂng ta laïi ñöa moät caùi voø khaùc baûo ñeán ao laáy nöôùc, coâ vaãn thaáy caùi boùng kia döôùi nöôùc lieàn ñaäp vôõ caùi voø. Ngöôøi vôï cuûa vò tröôûng giaû ôû treân caây thaáy vaäy lieàn mæm cöôøi. Thaáy boùng ngöôøi, noâ tyø töï tænh moäng ngöôùc leân thaáy ngöôøi phuï nöõ ôû treân caây mæm cöôøi; ngöôøi phuï nöõ xinh ñeïp aáy maëc y phuïc khaùc mình môùi ñaâm ra xaáu hoå. Vì nhaân duyeân gì noùi thí duï naøy? Vì nhöõng boïn ngöôøi taø kieán ngu si. Ví nhö daàu Chieâm-baëc thoa leân toùc, do meâ môø khoâng bieát, neân hoï cho raèng ñaàu toâi toûa ra muøi höông naøy. Cho neân noùi keä: Boät höông ñeå thoa thaân Vaø xoâng y, anh laïc Taâm meâ laàm cuõng vaäy Cho thaân mình toûa höông

Nhö tôù gaùi xaáu xa Thaáy boùng ngöôøi töôûng mình.

CHÖÔNG 83

Meøo con ñöôïc meï sinh ra, nuoâi ñeán lôùn. Noù hoûi meï: –Meï aø, nhöõng thöù gì con aên ñöôïc? Meøo meï baûo: –Naøy con, loaøi ngöôøi seõ daïy cho con. Ñeâm ñeán, noù vaøo nhaø ngöôøi ta vaø nuùp trong caùi huû. Coù ngöôøi thaáy ñöôïc lieàn baûo: –Caùc thöù toâ, söõa, thòt raát ngon, haõy laáy vung ñaäy laïi! Coøn gaø con ñöa leân cao, chôù ñeå meøo aên. Luùc aáy, meøo con môùi bieát gaø, toâ, söõa, laïc ñeàu laø thöùc aên cuûa mình. Vì nhaân duyeân gì maø noùi ví duï naøy? Ñöùc Phaät thaønh ñaïo Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, ñaày ñuû möôøi löïc, taâm nguyeän ñaõ maõn, ñem taâm ñaïi bi cöùu ñoä nhieàu nôi. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân suy nghó: “Ta neân duøng phöông phaùp naøo ñeå hoùa ñoä chuùng sinh?”. Ñaáng Ñaïi Bi töï ñaùp: “Taát caû taâm haïnh cuûa chuùng sinh ñeàu hieån hieän. Ta duøng tha taâm trí quaùn saùt phieàn naõo, taát caû caùc haønh tham duïc, saân nhueá, ngu si… taêng tröôûng trong chuùng sinh suoát ngaøy ñeâm, töôûng thöôøng, töôûng laïc, töôûng tònh, laàn löôït nöông nhau”. Ngaøi daïy: “Khoâng theå naøo laøm taêng tröôûng phaùp voâ thöôøng, khoå, khoâng, voâ ngaõ. Nhö Lai ñaõ bieát nhö vaäy, neân ngaøi noùi caùc phaùp ñoái trò taø kieán cho chuùng sinh. Nhö Lai thuyeát phaùp vi dieäu thaäm thaâm, khoù

hieåu, khoù thaâm nhaäp, goïi laø ñaïo giaûi thoaùt.” Taïi sao ngaøi thuyeát phaùp naøy cho chuùng sinh? Vì caùc chuùng sinh coù taø kieán ñieân ñaûo. Ngaøi quaùn saùt bieát ñöôïc nhö theá, lieàn tuøy theo caên cô cuûa hoï maø noùi phaùp yeáu. Chuùng sinh töï coù bao nhieâu nghieäp khaùc nhau. Vì vaäy neân bieát raèng Ñöùc Nhö Lai thuyeát phaùp ñoái trò phaù tröø ñieân ñaûo gioáng nhö vì meøo con neân ñaäy thòt, toâ, söõa.

CHÖÔNG 84 Toâi töøng nghe: ÔÛ moät nöôùc noï, coù moät thí chuû döïng moät truï ñaù raát cao lôùn. OÂng ta chaët boû thang daây baét leân truï ñeå ngöôøi thôï kia ôû treân choùt truï. Vì sao vaäy? Vì sôï ngöôøi thôï kia coøn soáng seõ ñeán nôi khaùc xaây döïng truï khaùc ñeïp hôn truï naøy. Ñeâm aáy, caû gia ñình quyeán thuoäc cuûa ngöôøi thôï kia tuï hoïp beân truï ñaù roài noùi vôùi anh ta: –Baây giôø laøm sao oâng xuoáng ñöôïc? Luùc aáy ngöôøi thôï ñaõ coù raát nhieàu phöông chöôùc. Anh ta xeù vaûi aùo coù chieàu daøi gaáp ñoâi thaû xuoáng döôùi truï. Thaân quyeán anh lieàn laáy sôïi daây to coät vaøo sôïi daây aùo, anh keùo leân, caàm laáy sôïi daây to roài noùi vôùi thaân quyeán: –Baây giôø caùc ngöôi coù theå beän daây to vaøo daây nhoû. Thaân quyeán nghe theo lôøi anh cöù laàn löôït laøm nhö theá. Cuoái cuøng, hoï thaét ñöôïc moät sôïi daây to lôùn. Baây giôø, ngöôøi thôï duøng dôïi daây tuoät xuoáng döôùi.

Noùi truï ñaù laø duï cho sinh töû. Daây thang duï cho giaùo phaùp cuûa Ñöùc Phaät quaù khöù ñaõ dieät. Noùi thaân quyeán laø duï cho chuùng Thanh vaên. Sôïi daây aùo duï cho Ñònh vaø Tueä cuûa Ñöùc Phaät quaù khöù. Chieàu daøi sôïi daây aùo duï cho tín taâm. Coät daây lôùn duï cho gaàn baïn laønh ñöôïc nghe nhieàu. Daây nhoû laø daây nghe nhieàu nhôø vaøo daây Trì giôùi, daây Trì giôùi nhôø vaøo daây Thieàn ñònh, daây Thieàn ñònh nhôø vaøo daây Trí tueä. Sôïi daây to coät chaéc chaén duï cho sinh töû troùi buoäc. Töø treân xuoáng döôùi duï cho sinh töû. Laáy Tín laøm sôïi daây Ña vaên vaø Trì giôùi Gioáng nhö sôïi daây to Giôùi, Ñònh laø daây nhoû Trí tueä laø daây to Ñi xuoáng truï sinh töû.

CHÖÔNG 85 Toâi töøng nghe: Coù moät vò vua ôû nöôùc noï saép tuyeät töï. Moïi ngöôøi ñeán eùp buoäc ngöôøi doøng hoï cuûa vua tröôùc ñoù ñaõ vaøo röøng hoïc ñaïo tu Tieân ñeå veà laøm vua. Vua theo ngöôøi haàu traûi choã naèm hoûi y phuïc cho ñeán thöùc aên uoáng. Ngöôøi naøy taâu vôùi vua: –Taâu ñaïi vöông, moãi vieäc ñeàu coù quan troâng coi. Baây giôø ñaïi vöông khoâng neân moãi vieäc theo hoûi con, con chæ bieát vieäc traûi choã naèm, coøn taém, giaët, y, thöïc coù ngöôøi khaùc, chaúng phaûi vieäc cuûa con ñaûm ñang. Do ví duï naøy coù theå bieát taát caû caùc nghieäp gioáng nhö ngöôøi traûi choã naèm cho vua, noùi moãi vieäc ñeàu coù quan troâng coi. Nghieäp cuõng nhö vaäy, ñeàu khoâng gioáng nhau, veà hình saéc khoâng beänh thì caùc vaät ñaùng yeâu. Caùc nghieäp veà trí ñeàu khaùc bieät, coù nghieäp ñöôïc voâ beänh, coù nghieäp ñöôïc saéc löïc xinh ñeïp, ñoan trang. Nhö Tieân nhaân kia theo ngöôøi haàu traûi choã naèm ñoøi lo ñuû moïi vaät, troïn khoâng theå ñöôïc. Ai sinh doøng hoï treân khoâng haún giaøu coù, caùc nghieäp thoï baùo ñeàu sai khaùc, khoâng do moät nghieäp maø chòu moïi thöù quaû baùo. Ai taïo nghieäp ñoan

chaùnh, seõ ñöôïc saéc löïc ñoan trang xinh ñeïp, giaøu coù leõ ra phaûi töø nghieäp khaùc. Vì vaäy, ngöôøi trí phaûi neân tu taäp moïi thöù tònh nghieäp ñeå ñöôïc moïi thöù quaû baùo khaùc nhau. Voâ beänh, saéc, chuûng toäc Trí naêng, nhaân khaùc nhau Nhö vua Tieân nhaân kia Ñoøi ngöôøi laøm moïi vieäc.

CHÖÔNG 86

Toâi töøng nghe: Coù moät vò vua nöôùc noï, nuoâi nhieàu ngöïa toát. Gaëp luùc ñaùnh nhau, vua nöôùc laùng gieàng môùi bieát vua nöôùc naøy coù nhieàu ngöïa toát, neân laäp töùc ruùt lui. Baáy giôø, ñöùc vua suy nghó: “Tröôùc ñaây ta nuoâi ngöïa möu toan choáng cöï nöôùc ñòch, giôø ñaây quaân ñòch ñeàu ruùt lui, ta coøn nuoâi ngöïa laøm gì? Ta ñem soá ngöïa naøy thay theá söùc ngöôøi ñeå ngöïa khoâng hao toån maø ngöôøi laïi coù lôïi ích nöõa”.

Nghó xong, vua ra leänh cho quan höõu ty ñem baày ngöïa phaân phaùt cho moïi ngöôøi. Ngöôøi ta duøng noù keùo coái xaây traûi qua nhieàu naêm. Sau ñoù, nöôùc laùng gieàng laïi ñeán xaâm chieám bôø coõi. Ñöùc vua ra leänh laáy ngöïa laïi ñeå ñem ra chieán ñaáu. Vì ngöïa duøng keùo coái xay neân chuùng cöù ñi voøng quanh chöù khoâng chòu tieán tôùi ñöôïc. Neáu laáy roi quaát noù cuõng khoâng chòu ñi. Chuùng sinh cuõng nhö vaäy. Neáu muoán ñöôïc giaûi thoaùt, phaûi nhôø vaøo taâm, neáu cho raèng thoï naêm duïc sau môùi ñöôïc giaûi thoaùt thì thaàn cheát ñaõ ñeán maø taâm yù coøn ñeo baùm naêm duïc laïc khoâng theå thaúng tieán ñeå ñöôïc giaûi thoùat. Cho neân noùi keä: Baäc trí neân ñieàu taâm Chôù ñaém tröôùc naêm duïc Voán khoâng ñieàu ñöôïc taâm Laâm chung sinh luyeán aùi. Taâm ñaõ khoâng ñieàu thuaän Laøm sao ñöôïc tòch tónh Taâm thöôøng meâ nguõ duïc Meâ man khoâng theå tænh Taâm ñaõ khoâng ñieàu thuaän Laøm sao ñöôïc thanh tònh? Taâm ñaém say nguõ duïc Meâ muoäi khoâng giaùc ngoä Nhö ngöïa khoâng taäp luyeän Ñaùnh traän maø ñi voøng. CHÖÔNG 87 Laïi nöõa, toâi töøng nghe: Coù moät vò vua bò beänh naëng, caùc löông y trong nöôùc ñeàu boù tay. Luùc aáy, coù moät löông y töø xöù xa ñeán trò laønh beänh cho ñöùc vua. Ñöùc vua raát vui möøng, nghó nhö vaày: “Ta ñöôïc löông y cöùu chöõa, baây giôø phaûi ñeàn ñaùp troïng haäu cho oâng ta”. Nghó xong, ñöùc vua baûo rieâng ngöôøi haàu caän: –Ngöôi haõy mang nhieàu taøi vaät ñeán choã vò löông y kia ôû caát nhaø, saém ñuû moïi vaät duïng nuoâi soáng nhö nhaân daân, ruoäng ñaát, traâu, ngöïa, voi, deâ, toâi trai, tôù gaùi… taát caû vaät duïng cuûa caûi ñeàu khoâng ñöôïc thieáu thöù gì. Laøm xong moïi vieäc, ñöùc vua baûo vò löông y trôû veà nhaø. Tröôùc maét, khoâng thaáy vua coù gì laøm quaø cho lôøi giao öôùc, vò löông y ñaønh phaûi tay khoâng trôû veà nhaø maø trong loøng raát haän. Saép ñeán nhaø, treân ñöôøng gaëp traâu deâ, voi, ngöïa nhöng oâng ta khoâng bieát gì caû chæ hoûi laø ai cho. Moïi ngöôøi ñeàu noùi teân cuûa vò löông y vaø traâu ngöïa naøy laø cuûa oâng ta. Vöøa ñeán nhaø, löông y thaáy nhaø cöûa cuûa mình traùng leä, trang trí giöôøng maøn, thaûm… caùc vaät duïng baèng vaøng baïc, coøn vôï oâng ta ñeo anh laïc vaø ñuû thöù y phuïc. Thaáy theá, oâng ta raát kinh ngaïc, gioáng nhö ñang ôû cung trôøi. OÂng hoûi vôï: –Naøy baø, sao baø ñöôïc giaøu sang nhö theá? Ngöôøi vôï thöa: –OÂng khoâng bieát sao? Do oâng trò heát beänh cho vua, neân ngaøi

ñeàn ñaùp coâng aân cuûa

oâng. Nghe xong, ngöôøi choàng vui möøng suy nghó: “Ñöùc vua raát coù ñöùc, bieát tri aân baùo aân hôn caû ta troâng mong. Do ta caïn côït, luùc ñaàu thaáy khoâng ñöôïc gì neân trong loøng caêm haän”. Laáy chuyeän treân laøm ví duï, nay seõ noùi yù nghóa: Löông y duï cho nghieäp laønh. Vua khoâng cho gì duï cho chöa ñöôïc hieän baùo. Thaân khoâng ñöôïc gì nhö vò löông y kia khoâng thaáy vaät giao öôùc cho laø khoâng ñöôïc gì neân ñem loøng caêm haän. Nhö ngöôøi ñang laøm ñieàu thieän thaáy chöa coù quaû baùo neân trong loøng raát giaän gheùt vaø cho laø: “Toâi khoâng ñöôïc gì”. Ñi veà nhaø gioáng nhö boû thaân naøy höôùng ñeán ñôøi sau, thaáy ñaøn traâu, deâ, voi, ngöïa nhö töø thaân trung aám thaáy ñuû thöù töôùng toát môùi nghó: “Do ta tu ñieàu laønh neân ñöôïc quaû baùo toát naøy, chaéc chaén sinh leân coõi trôøi”. Ñaõ ñeán coõi trôøi laø duï cho vaøo trong nhaø thaáy moïi thöù ñaày ñuû môùi coù taâm kính troïng, bieát laø nhôø söï baùo aân cuûa vua. Ñaøn-vieät thí chuû ñöôïc sinh Thieân roài môùi bieát Boá thí, Trì giôùi nhaän quaû baùo nhö theá vaø bieát roõ lôøi Phaät laø chaân thaät, khoâng hö doái. Tu chuùt ít nghieäp laønh seõ ñöôïc quaû baùo voâ löôïng. Vì vaäy neân noùi keä: Khi cho chöa thaáy qua Taâm coù yù nghi hoái Noùi uoång coâng meät söùc Roát cuoäc khoâng ñöôïc gì. Ñaõ ñöôïc thaân trung aám Môùi thaáy töôùng maïo toát Nhö löông y veà nhaø Trong loøng raát vui veû.

CHÖÔNG 88 Laïi nöõa, töøng nghe: Coù hai coâ gaùi ñeàu ñöôïc quaû Yeâm-la. Trong ñoù, coù moät coâ aên vöùt hoät, coøn moät coâ aên xong giöõ hoät laïi. Coâ giöõ hoät laïi thaáy quaû Yeâm-la ngon, ñem troàng vaøo ñaùm ñaát toát, töôùi boùn ñuùng thôøi neân caây lôùn ra quaû toát nhö ngöôøi theá gian kia laøm coäi laønh, laïi tu nhieàu nghieäp laønh, sau ñöôïc quaû baùo. Ngöôøi vöùt haït cuõng gioáng nhö ngöôøi khoâng bieát nghieäp laønh, cuoái cuøng khoâng tu taïo neân khoâng thu hoaïch ñöôïc gì môùi oâm loøng hoái haän. Do vaäy neân noùi keä: Gioáng nhö ñöôïc aên quaû AÊn xong khoâng giöõ haït Sau thaáy ngöôøi aên quaû Môùi oâm loøng hoái haän Cuõng nhö coâ gaùi kia Ñem hoät troàng ñöôïc quaû Trong loøng raát vui möøng. CHÖÔNG 89 Laïi nöõa, töøng nghe: Thuôû xöa coù thaày Tyø-kheo Tu-di-la coù taøi giôõn côït. Thaày cuøng vôùi vua noùi cöôøi vui veû, raát xöùng yù. Baáy giôø, thaày Tyø-kheo muoán laäp Taêng phöôøng neân theo vua xin ñaát. Vua noùi: –Naøy Ñaïi ñöùc, thaày haõy chaïy nhanh khoâng neân ngöøng nghæ, ñeán heát choã naøo thì ñoù laø ñaát traãm cho thaày. Thaày Tyø-kheo söûa soaïn y phuïc, laäp töùc chaïy nhanh. Tuy moûi meät nhöng vì tham ñaát, neân thaày vaãn khoâng döøng nghæ. Sau quaù meät, khoâng theå chaïy noåi, thaày naèm xuoáng ñaát ñeå boø ñi. Trong choác laùt laïi meät nhöø, thaày laáy gaäy phoùng ñi vaø noùi: –Ñeán choã coù daáu tröôïng ñeàu laø ñaát cuûa toâi. Ñaõ noùi ví duï, toâi nay seõ noùi yù nghóa töông ñöông: Nhö muoán laáy ñaát, thaày Tyø-kheo Tu-di-la duø moûi meät vaãn khoâng döøng nghæ. Ñöùc Phaät cuõng nhö theá, vì muoán cöùu ñoä taát caû chuùng sinh. Ngaøi ñaõ suy nghó: “Laøm sao ñeå chuùng sinh ñöôïc höôûng vui ôû coõi trôøi, ngöôøi, cho ñeán ñöôïc giaûi thoaùt?” Gioáng nhö Tu-di-la chaïy khoâng döøng nghæ, Ñöùc Phaät Baø-giaø-baø cuõng laïi nhö theá. Ngaøi ñaõ ñieàu phuïc nhöõng vò nhö: Öu-laâu-taàn-loa Ca-dieáp, Öông-quaät-ma-la. Coù nhieàu chuùng sinh coù theå hoùa ñoä ñöôïc thì luùc aáy Theá

Toân lieàn ñeán hoùa ñoä. Nhö Tyø-kheo Tu-di-la ñaõ moûi roài maø coøn boø ñi, Ñöùc Phaät cuõng nhö vaäy. Ñoä caùc chuùng sinh ñaõ khoå nhoïc roài, Ngaøi ñem thaân nguõ aám naøy naèm nghæ giöõa hai caây Ta-la. Nhö caây Ca-thi-ca bò chaët goác thì phaûi ngaõ. Duø chæ töïa mình döôùi hai caây ñeå nghæ, ngaøi vaãn nhaát quyeát khoâng boû taâm tinh taán, ñoä cho caùc löïc só Caâu-thi-la vaø Tu-baït-ñaø-la. Gioáng nhö thaày Tu-di-la, vì muoán laáy ñöôïc ñaát neân phoùng gaäy ñeå laáy ñaát. Ñöùc Phaät cuõng nhö theá, vì muoán cöùu ñoä chuùng sinh, neân Ngaøi nhaäp Nieát-baøn löu laïi xaù-lôïi, laøm taùm hoäc boán ñaáu ñeå chuùng sinh ñöôïc lôïi ích. Loaïi xaù-lôïi naùt nhoû nhö nhöõng haït caûi, nhöng ngöôøi naøo ñeán nôi cuùng döôøng xaù-lôïi aáy thì chaúng khaùc gì cuùng döôøng Ñöùc Phaät, laøm cho hoï

ñeàu ñöôïc vaøo Nieát-baøn. Do vaäy neân noùi keä:

Ñích thaân Nhö Lai ñoä
OÂng Öu-laâu-taàn-loa
Quyeán thuoäc vaø ñoà ñaûng
Öu-giaø Öông-quaät-ma.
Söùc tinh taán thieàn ñoä
Luùc naèm nghæ cuoái cuøng
Coøn ñoä caùc löïc só
Vaø Tu-baït-ñaø-la.
Vì muoán ñoä chuùng sinh
Phaân chia caùc xaù-lôïi
Cho ñeán ñeå laïi phaùp
Ñeàu laø cuùng döôøng ta
Nhö Tu-di-la kia
Phoùng gaäy ñeå ñöôïc xa.

CHÖÔNG 90 Laïi nöõa, toâi töøng nghe: Trong thoân Baùt-la-vu-la, ôû nöôùc Truùc-xoa-thi-la hieän giôø vaãn coøn ngoâi chuøa do vò thöông gia Xöng-giaø-baït-tra xaây döïng. Tröôùc kia Xöng-giaø-baït-tra laø con cuûa tröôûng giaû giaøu coù, veà sau bò sa suùt ñeán ngheøo naøn. Taát caû baø con quyeán thuoäc ñeàu khinh cheâ, khoâng xem oâng nhö ngöôøi tröôùc ñaây nöõa. OÂng buoàn raàu boû nhaø ra ñi vaø cuøng vôùi baïn beø ñeán nöôùc Ñaïi taàn laäp nghieäp, ñöôïc nhieàu cuûa baùu môùi trôû veà queâ cuõ. Khi nghe vieäc aáy, baø con quyeán thuoäc doïn caùc thöùc aên uoáng, höông hoa, kyõ nhaïc ôû treân ñöôøng ñeå ñoùn tieáp. Luùc aáy Xöng-giaø-baït-tra maëc aùo xaáu xí ñi phía tröôùc baïn beø. Tröôùc kia oâng ngheøo heøn, tuoåi taùc laïi nhoû; sau ñoù giaøu coù, tuoåi taùc laïi lôùn neân baø con ñoùn tieáp khoâng bieát maët oâng. Hoï hoûi oâng: –Xöng-giaø-baït-tra ñang ôû ñaâu? OÂng lieàn noùi: –Hieän giôø, oâng ta coøn ôû phía sau. Hoï ñeán giöõa baïn beø cuûa oâng hoûi: –Naøy caùc oâng, Xöng-giaø-baït-tra ñang ôû ñaâu? Baïn beø oâng ñaùp: –Ngöôøi ñi phía tröôùc chính laø oâng ta. Baø con ñeán choã oâng noùi: –OÂng laø

Xöng-giaø-baït-tra, taïi sao noùi vôùi toâi laø ôû sau? Xöng-giaø-baït-tra noùi: –Xöng-giaø-baït-tra chaúng phaûi laø toâi. OÂng ta ñang côõi löøa ôû giöõa baïn beø. Vì sao? Vì thaân toâi tröôùc ñaây bò baø con khinh cheâ khoâng hoûi han, baø con khinh cheâ khoâng hoûi han, sau nghó toâi giaøu coù môùi chòu ñoùn tieáp. Do vaäy, toâi coá yù côõi löøa ñi sau. Baø con noùi: –OÂng noùi caùi gì vaäy? Chuùng toâi khoâng hieåu! Xöng-giaø-baït-tra ñaùp: –Luùc toâi ngheøo naøn, khoâng thaáy caùc oâng noùi tieáp ñaõi. Baây giôø, thaáy toâi giaøu coù môùi doïn ñuû thöùc aên ñeå ñoùn tieáp. Nhö vaäy, laø vì tieàn taøi maø ñeán chöù khoâng phaûi vì toâi. Ví duï naøy duï cho Ñöùc Theá Toân. Xöng Giaø-baït-tra vì coù ñöôïc taøi vaät neân ñöôïc baø con queâ cuõ thieát leã ñoùn tieáp. Nhö Lai cuõng vaäy, sau khi ñöôïc thaønh Phaät roài thì Ngöôøi, Trôøi, Quyû, Thaàn, caùc Long vöông môùi ñeán cuùng döôøng. Hoï chaúng phaûi ñeán cuùng döôøng Ñöùc Phaät khi Ngaøi chöa ñaéc ñaïo vaø chöa coù coâng ñöùc, Ngaøi khoâng heà ñöôïc caùc chuùng sinh noùi ñeán huoáng gì laïi cuùng döôøng. Vì vaäy neân bieát hoï cuùng döôøng coâng ñöùc Phaät chöù khoâng phaûi cuùng döôøng Ñöùc Phaät. Duø ñöôïc taát caû Trôøi, Ngöôøi… cuùng döôøng, Ngaøi cuõng khoâng coù söï theâm bôùt laø do kheùo quaùn kieán nhö vaäy. Trôøi, Ngöôøi, A-tu-la Daï-xoa, Caøn-thaùt-baø Nhö theá caùc chuùng sinh Duø cuùng döôøng thaät nhieàu Phaät cuõng khoâng hoan hyû

Do kheùo quaùn saùt vaäy.
Vì cuùng döôøng coâng ñöùc
Chaúng phaûi cuùng döôøng Ta
Nhö xöng Giaø-baït-tra
Chæ daïy caùc quyeán thuoäc
Noùi mình ñang ôû sau
Duï ñoù cuõng nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.